

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 15 april 1998 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att avge yttrande över vissa delar av 1998 års ekonomiska vårproposition (prop. 1997/98:150) jämte motioner i de delar som rör kulturutskottets beredningsområde.

Med anledning av propositionen har ett antal motioner väckts.

Kulturutskottet yttrar sig i det följande över propositionen i vad avser den preliminära fördelningen på utgiftsområden åren 1999–2001 som skall utgöra riktlinjer för regeringens budgetarbete, såvitt rör utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid jämte motionerna 1997/98:Fi17 (m), Fi18 (c), Fi19 (fp), Fi20 (v), Fi21 (mp) och Fi22 (kd) samtliga motioner i den mån de rör kulturutskottets beredningsområde samt motion Fi47 (c) av Margareta Andersson.

I yttrande 1997/98:KrU5y yttrar sig kulturutskottet över propositionen i vad avser förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998, såvitt rör utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid jämte motioner.

Utskottet

Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001

Regeringens förslag

I 1997 års budgetproposition presenterade regeringen en preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för budgetåren 1999 och 2000. Riksdagen godkände denna fördelning som riktlinje för regeringens budgetarbete (bet. 1997/98:FiU1, rskr. 1997/98:35). För utgiftsområde 17 angavs utgiftsramen avrundad till 7 460 miljoner kronor för år 1999 och till 7 614 miljoner kronor för år 2000.

I 1998 års vårproposition presenteras en reviderad fördelning av utgifterna för budgetåren 1999 och 2000 samt en preliminär fördelning av utgifterna för år 2001. Enligt propositionen är det flera faktorer som leder till reviderade utgiftsområdesramar. Utöver de nya satsningar som regeringen föreslår i propositionen har reviderade ekonomiska förutsättningar påverkat fördelningen av utgifterna. Slutlig pris- och löneomräkning av förvaltningskost-

nadsanslagen för år 1999 har beräknats med utgångspunkt i den allmänna prisutvecklingen inom den konkurrensutsatta sektorn. För utgiftsområde 17 beräknas utgiftsramen till 7 499 miljoner kronor, en ökning med 39 miljoner kronor i förhållande till riksdagens beslut hösten 1997. För åren 2000 och 2001 beräknas 7 640 respektive 7 782 miljoner kronor (prop. tabell 4.13).

I propositionen redovisas förändringar som regeringen avser att föreslå i budgetpropositionen för år 1999 utöver vad som aviserats i budgetpropositionen för år 1998 och i särpropositioner.

Vid beräkningen av ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid har regeringen utgått från att riksdagen godkänner regeringens förslag om en engångsvis ökning med 15 miljoner kronor för år 1999 och 7,5 miljoner kronor för år 2000 för insatser i syfte att förbättra konstnärernas villkor i enlighet med vad som föreslagits i proposition 1997/98:87 Konstnärernas villkor. Vidare beräknas ramen öka med 10 miljoner kronor årligen under åren 1999 till 2001 för regeringens IT-satsning.

Från år 1999 tillförs utgiftsområdet 40 miljoner kronor för att förstärka studieförbundens och folkhögskolornas möjligheter att möta människors framtida behov av kunskaper, social kompetens och förmåga att fungera i och bidra till ett demokratiskt samhälle. Slutligen har ansvaret för verksamhetsbidraget till Föreningen Norden övergått från Kulturdepartementet till Utrikesdepartementet, vilket innebär att 7,1 miljoner kronor bör överföras från utgiftsområde 17 till utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan fr.o.m. år 1999.

Utöver vad som här har redovisats har kulturutskottet från Regeringskansliet inhämtat att regeringen beräknat en minskning om 17,7 miljoner kronor av ramen för utgiftsområdet. Minskningen är avsedd att kompensera en i budgetarbetet för år 1998 för högt beräknad pris- och löneomräkningsfaktor. Vidare har utskottet inhämtat att regeringen beräknat ytterligare 0,8 miljoner kronor i minskning av utgiftsområdets ram. Något skäl för denna senare minskning har inte redovisats.

Sammanställning av motionsförslagen

I följande tabell redovisas – med utgångspunkt i innehållet i de sex partimotioner som väckts – partiernas ställningstaganden till regeringens förslag rörande preliminära ramar för utgiftsområde 17 genom angivande av avvikelser från regeringens förslag. I tabellen redovisas även förslaget i en enskild motion, Fi47 (c).

	Beräknat 1999	Beräknat 2000	Beräknat 2001
Proposition 150	7 499	7 640	7 782
Fi17 (m)	-610	-610	-610
Fi18 (c)	+ 50	+ 50	+ 50
Fi19 (fp)	+ 10	+ 10	+ 10
Fi20 (v)	+250	+250	+250
Fi21 (mp)	+ 75	+ 75	+ 75
Fi22 (kd)	- 22	- 22	- 22
Fi47 (c) av Margareta Andersson	+200		

Motion Fi17 (m)

Motionärerna bakom motion Fi17 (m) anser att statens insatser bör koncentreras till områden som är helt beroende av statliga medel för att verksamheter skall komma till stånd. Motionärernas beräkning utgår från en minskning av anslaget till Statens kulturråd och anslaget Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete. Vidare innebär beräkningen att anslagen till Riksteatern, Rikskonserter och Ungdomsstyrelsen skall minskas och att bidraget till allmänna samlingslokaler skall upphöra. Vidare avsätter motionärerna 100 miljoner för en kulturfond. Slutligen bör kulturmiljövården ges ökade resurser.

Utgiftsramen bör för vart och ett av åren 1999, 2000 och 2001 vara 610 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslagit.

Motion Fi18 (c)

Motionärerna anför allmänna synpunkter på kulturen som positiv drivkraft. Ökade resurser tillförs utgiftsområdet genom att 90 miljoner kronor föreslås bli överförda från utgiftsområde 14 för att stärka konstnärsstöden. Motionärerna anser att bidraget till vissa organisationer för uppsökande verksamhet och utbildning i samhällsfrågor som anvisas under anslaget L 1 Bidrag till folkbildningen skall upphöra (40 miljoner kronor för år 1998).

Förslaget innebär att utgiftsramen för åren 1999, 2000 och 2001 bör vara 50 miljoner kronor större än regeringens förslag.

Motion Fi19 (fp)

Ramen bör för vart och ett av åren 1999, 2000 och 2001 vara 10 miljoner kronor större än vad regeringen föreslagit. Något stöd bör inte utgå till vissa organisationers uppsökande verksamhet. Medlen, 40 miljoner kronor, bör i stället tillsammans med ökningen om 10 miljoner kronor användas till ökade anslag till Svenska riksteatern, Operan, Dramatiska teatern, länsmusiken, idrotten, icke-statliga kulturlokaler och trossamfund.

I motionen föreslås en ökning med 250 miljoner kronor jämfört med de av regeringen föreslagna ramarna för åren 1999, 2000 och 2001. Ökningen avses användas till ökat anslag till folkbildningen som fått vidkännas minskade anslag under senare år och som får ökade uppdrag i folkbildningspropositionen (1997/98:115). Motionärernas avsikt är också att öka bidragen till barnkultur, barns kulturaktiviteter, fria grupper och kulturmiljövård. Vidare avses medlen användas till ett kvinnohistoriskt centralmuseum och Världskulturmuseet i Göteborg.

Motion Fi21 (mp)

Utgiftsramen bör enligt Miljöpartiet ökas för att rymma 75 miljoner kronor för en filmfond och 500 000 kronor för ett kulturens Agenda 21. I övrigt föreslås omfördelningar inom utgiftsområde 17 som innebär satsningar på kollektivverkstäder, länsmusiken, bygghyttor, ett kvinnomuseum och stöd till icke-statliga kulturlokaler. Satsningarna bör finansieras genom att stödet till vissa organisationer för uppsökande verksamhet och utbildning i samhällsfrågor, 40 miljoner kronor, upphör.

Utgiftsramen bör för åren 1999, 2000 och 2001 vara 75 miljoner kronor större än vad regeringen föreslagit.

Motion Fi22 (kd)

Ökade resurser om sammanlagt 18 miljoner kronor beräknas för Musikarrangörer i samverkan, trossamfundens lokaler och ideell verksamhet. Något stöd bör inte utgå till vissa organisationers uppsökande verksamhet (för år 1998 utgår 40 miljoner kronor). Sammantaget blir resultatet en minskning av ramarna för åren 1999, 2000 och 2001 med 22 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Motion Fi47 (c)

Enligt den enskilda motionen Fi47 (c) bör ramen för år 1999 vara 200 miljoner kronor större än vad regeringen föreslår. Medlen är avsedda att användas för en ökning av bidraget till folkbildningen.

Kulturutskottets bedömning

Vid sin bedömning av regeringens förslag för åren 1999–2001 beaktar utskottet att medel beräknats för ett visst reformutrymme samt att vissa av de redovisade satsningarna är engångsvisa. Reformerna och de engångsvisa satsningarna finansieras – som redovisats i det föregående – delvis genom minskad pris- och löneomräkning. Utskottet tar i detta sammanhang inte ställning till inriktningen av de av regeringen förutskickade reformerna. Utskottet tar inte heller ställning i sak till de olika motionsyrkanden som innehåller förslag om annan inriktning än den av regeringen redovisade.

Utskottet inskränker sig till att konstatera att motionärerna bakom de nu aktuella motionerna inte haft något att erinra mot den ändrade inriktning som redovisats i propositionen och som ligger till grund för regeringens ramförslag.

Utskottet har vid sina överväganden beslutat ansluta sig till den preliminära beräkning av ramarna för utgiftsområde 17 som regeringen gjort för de tre aktuella åren. Detta ställningstagande innebär att utskottet inte kan tillstyrka förslag om ökning av ramarna som yrkats – i varierande omfattning – i motionerna Fi18 (c), Fi19 (fp), Fi20 (v), Fi21 (mp) och Fi47 (c). Inte heller kan utskottet tillstyrka förslag om minskning av ramarna som yrkats i motionerna Fi17 (m) och Fi22 (kd). Motionsyrkandena avstyrks således.

Utskottets ställningstagande innebär att det för de tre budgetåren 1999, 2000 och 2001 för utgiftsområde 17 preliminärt beräknas utgifter som riktlinjer för regeringens budgetarbete med 7 499 miljoner kronor för år 1999, 7 640 miljoner kronor för år 2000 och 7 782 miljoner kronor för år 2001.

Stockholm den 12 maj 1998

På kulturutskottets vägnar

Åke Gustavsson

I beslutet har deltagit: Åke Gustavsson (s), Berit Oscarsson (s), Anders Nilsson (s), Leo Persson (s), Lennart Fridén (m), Björn Kaaling (s), Marianne Andersson (c), Jan Backman (m), Carl-Johan Wilson (fp), Agneta Ringman (s), Charlotta L Bjälkebring (v), Annika Nilsson (s), Ewa Larsson (mp), Fanny Rizell (kd), Lars Lilja (s), Elizabeth Nyström (m) och Margareta Andersson (c).

1. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001

Lennart Fridén, Jan Backman och Elizabeth Nyström (alla m) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Fi17 (m) att ramarna för åren 1999–2001 skall minskas med 610 miljoner kronor per år i förhållande till regeringens förslag. Statens insatser inom utgiftsområde 17 bör inriktas på sådana områden som är helt beroende av statliga medel och som annars inte kommer till stånd.

När nu utbyggnaden av de regionala kulturinstitutionerna kan anses vara avslutad bör anslagen till både Riksteatern och Rikskonserter kunna minskas. Likaledes bör anslaget till Kulturrådet och Ungdomsstyrelsen dras ner. Även Kulturrådets utvecklingsanslag bör minskas. Något bidrag till allmänna samlingslokaler bör inte utgå.

Utskottet anser liksom motionärerna bakom motion Fi17 (m) att en särskild kulturfond bör inrättas och tillföras 100 miljoner kronor. Satsningar bör även göras på kulturmiljövården.

Utskottets ställningstagande innebär att – i enlighet med vad som föreslås i motion Fi17 (m) – det för utgiftsområde 17 preliminärt bör beräknas utgifter som riktlinjer för regeringens budgetarbete om 6 889 miljoner kronor för år 1999, 7 030 miljoner kronor för år 2000 och 7 172 miljoner kronor för år 2001.

2. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001

Marianne Andersson och Margareta Andersson (båda c) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Fi18 (c) att ramarna för åren 1999–2001 skall ökas med 50 miljoner kronor per år i förhållande till regeringens förslag.

Genom en omfördelning av medel från utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv till utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid bör en förstärkning av konstnärsstöden kunna göras under perioden. Bidraget till vissa organisationers uppsökande verksamhet som för närvarande anvisas under anslaget L 1 Bidrag till folkbildningen bör upphöra.

Utskottets ställningstagande innebär att – i enlighet med vad som föreslås i motion Fi18 (c) – det för utgiftsområde 17 preliminärt bör beräknas utgifter som riktlinjer för regeringens budgetarbete om 7 549 miljoner kronor för år 1999, 7 690 miljoner kronor för år 2000 och 7 832 miljoner kronor för år 2001.

3. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001

1997/98:KrU4y

Carl-Johan Wilson (fp) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Fi19 (fp) att ramarna för åren 1999–2001 skall ökas med 10 miljoner kronor per år i förhållande till regeringens förslag.

Utskottet anser liksom motionärerna att medel inte bör beräknas för vissa organisationers uppsökande verksamhet. Medlen, 40 miljoner kronor, bör i stället tillsammans med ökningen av ramen med 10 miljoner kronor användas till förstärkningar för Svenska riksteatern, Operan, Dramatiska teatern, länsmusiken, idrotten, icke-statliga kulturlokaler och trossamfund.

Utskottets ställningstagande innebär att – i enlighet med vad som förordas i motion Kr19 (fp) – det för utgiftsområde 17 preliminärt bör beräknas utgifter som riktlinjer för regeringens budgetarbete om 7 509 miljoner kronor för år 1999, 7 650 miljoner kronor för år 2000 och 7 792 miljoner kronor för år 2001.

4. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001

Charlotta L Bjälkebring (v) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Fi20 (v) att ramarna för åren 1999–2001 skall ökas med 250 miljoner kronor per år i förhållande till regeringens förslag.

Ökningen avses att användas bl.a. till ökat anslag till folkbildningen som fått vidkännas minskade anslag under senare år och som får ökade uppdrag i enlighet med förslagen i proposition 1997/98:115 Folkbildning. Vidare bör de ökade medlen användas för förstärkningar på följande områden, nämligen barnkultur, barns kulturaktiviteter, fria grupper och kulturmiljövård. Vidare bör medel avsättas för ett kvinnohistoriskt centralmuseum.

Utskottets ställningstagande innebär att – i enlighet med vad som förordas i motion Kr20 (v) – det för utgiftsområde 17 preliminärt bör beräknas utgifter som riktlinjer för regeringens budgetarbete om 7 749 miljoner kronor för år 1999, 7 890 miljoner kronor för år 2000 och 8 032 miljoner kronor för år 2001.

5. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001

Ewa Larsson (mp) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Vid sin bedömning av regeringens förslag för åren 1999–2001 har kulturutskottet i likhet med motionärerna bakom motion Fi21 (mp) kommit fram till

att ramarna för de tre åren skall bestämmas till ett belopp som är 75 miljoner kronor högre per år än regeringens förslag.

Kulturutskottet anser att det är angeläget att en särskild satsning görs för att inrätta en filmfond för att därmed göra det ekonomiskt möjligt för fria filmare att öka svensk lokal TV-produktion även i andra programkanaler än Sveriges Televisions två kanaler. Det bör också vara möjligt att under perioden påbörja satsningen på en kulturens Agenda 21. Vidare bör det, genom att omfördela medel inom utgiftsområdet, kunna göras satsningar på kollektivverkstäder, länsmusiken, bygghyttor, icke-statliga kulturlokaler och ett kvinnomuseum. Medel för dessa satsningar får man genom att minska anslaget L 1 Bidrag till folkbildningen med de medel, 40 miljoner kronor, som anvisats för bl.a. de fackliga organisationernas uppsökande verksamhet och utbildning i samhällsfrågor.

Utskottets ställningstagande innebär att – i enlighet med vad som föreslås i motion Fi21 (mp) – det för utgiftsområde 17 preliminärt bör beräknas utgifter som riktlinjer för regeringens budgetarbete om 7 574 miljoner kronor för år 1999, 7 715 miljoner kronor för år 2000 och 7 857 miljoner kronor för år 2001.

6. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001

Fanny Rizell (kd) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Fi22 (kd) att ramarna för åren 1999-2001 skall minskas med 22 miljoner kronor per år i förhållande till regeringens förslag.

Beräkningen av ramarna utgår från en förstärkning om sammanlagt 18 miljoner kronor för Musikarrangörer i samverkan, trossamfundens lokaler och ideell verksamhet. Vidare grundas beräkningen på att något stöd inte bör utgå till vissa organisationers uppsökande verksamhet, vilka sammanlagt erhållit bidrag om 40 miljoner kronor för innevarande budgetår.

Utskottets ställningstagande innebär att – i enlighet med vad som förordas i motion Kr22 (kd) – det för utgiftsområde 17 preliminärt bör beräknas utgifter som riktlinjer för regeringens budgetarbete om 7 477 miljoner kronor för år 1999, 7 618 miljoner kronor för år 2000 och 7 760 miljoner kronor för år 2001.

Utskottet	1
Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001	1
Regeringens förslag.....	1
Sammanställning av motionsförslagen.....	2
Kulturutskottets bedömning	4
Avvikande meningar.....	6
1. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001, (m).....	6
2. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001, (c).....	6
3. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001, (fp).....	7
4. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001, (v).....	7
5. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001, (mp).....	7
6. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 1999–2001, (kd).....	8